

PROLETARYAYI BEDAVA BUĞDAYLA EHLİLEŞTİRME

Aydınlık Gazetesi, 14 Ocak 2013

Yıldırım Koç

2000 yıl önce Roma İmparatorluğu'nda patrisyen (asil) aileler ülke ekonomisinde ve yönetiminde belirleyici güce sahipti. Ayrıca küçük üretici köylülerden oluşan "pleb"ler vardı. Bunlarında dışında mülk sahibi olmayan Romalılara da "proletarii" deniyordu. Günümüzde kullanılan proletarya sözcüğünün kaynağı bu kavramdır. M.Ö. 1. yüzyılda Roma'nın özgür yurttaşlarının nüfusu 3,3 milyonken, kölelerin sayısı 2 milyonu ulaşmıştı.

Roma hakim sınıfları, fethedilen yeni topraklara yoksul plebleri ve proleterleri yerleştirerek onların Roma'da karışıklık çıkarmasını engelliyordu.

Ancak genişleme durunca iç sorunlar artmaya başladı. Özellikle M.Ö.73 yılında başlayan ünlü Spartaküs ayaklanması Roma'yı sarstı.

Julius Sezar M.Ö. 44 yılında öldürüldü. Vasiyeti, kızkardeşinin torunu olan Gaius Octavius'un onun yerine geçmesiydi. Bir ara dönemin ardından Octavius tek başına iktidara geçti, Roma İmparatorluğu'nu kurdu, Augustus adını aldı, "Roma Barışı" (Pax Romana) sağladı ve ülkeyi M.Ö.27-M.S.14 yılları arasında yönetti.

Roma Barışı'nın önemli unsurlarından biri, Roma'daki patrisyenlerle plebler ve proletarya arasında barış sağlanmasıydı. Augustus bunu sağlayabilmek için Roma'nın yoksul özgür yurttaşlarına (pleblere ve proletaryaya) ucuz ve daha sonra da bedava buğday dağıttı. Nil vadisinden getirilen bedava buğday, Roma'nın hakimiyeti altındaki bölgelerden gelen haracın bir bölümüyle finanse ediliyordu.

Asiller, Roma proletaryasını, sömürü sonucu elde edilen bedava buğdayla ehlileştirdiler.

İstanbul'a, yaklaşık 1000 yıl boyunca Bizans İmparatorluğu hakimdi. 1500 yıl önce İmparator Jüstinyen yeni vergiler koydu. 13 Ocak 532 günü yoksul halk büyük bir ayaklanma başlattı. "Nika Ayaklanması" sırasında şehrin yaklaşık yarısı yakıldı, Ayasofya tahrip edildi, binlerce kişi katledildi. İki hafta süren ayaklanma sonrasında da 30 bin dolayında isyancı öldürüldü. Bu ayaklanmadan sonra Bizans imparatorları İstanbul'da yaşayanlara ucuz buğday sağlamaya başladı. Bu uygulama, kitlelerin imparatora karşı ayaklanmasını önledi. Ucuz buğday dağıtma uygulaması 12. yüzyıla kadar devam etti. 12. yüzyılda bu uygulama kaldırılınca kent yoksullarının sınıf çıkarları temelindeki ayaklanmaları yeniden başladı.

2000 yıl önce Roma İmparatorluğu'nun proletaryasını ve yoksul pleblerini, 1500 yıl önce Bizans'ın kent yoksullarını evcilleştirmenin yolu, karınlarını doyurmaktı. Karınların doyması için sağlanan buğday da başka ülkelerin sömürülmesinden elde ediliyordu. Ülkede sınıflar arasındaki çelişkinin bir iç savaşa dönüşmesini önlemenin yolu, başka ülkelerin sömürülmesinden sağlanan ekonomik artığın bir bölümünün yoksullara dağıtılmasıydı.

Günümüz emperyalist ülkelerinin sermayedarlarının politikası bundan farklı mı?

İngiliz emperyalizminin ünlü savunucularından ve Rodezya devletinin kurucusu C.J. Rhodes 1895 yılında şunları söylüyordu:

"Dün Londra'nın Doğu Yakası'ndaydım ve işsizlerin düzenlediği bir mitinge katıldım. Vahşi konuşmalar dinledim; bunlar yalnızca 'ekmek', 'ekmek' isteğiydi; ve eve dönüşüm sırasında bu sahneyi değerlendirdim ve emperyalizmin önemi konusunda her zamankinden daha fazla ikna oldum.(...) Birleşik Krallığın 40.000.000 yaşayanını kanlı bir iç savaştan kurtarmak için, biz sömürge devlet adamları, bu fazla nüfusu yerleştirmek, fabrikalarda ve madenlerde üretilen ürünler için yeni pazarlar sağlamak için yeni topraklar elde etmeliyiz. (...) **Eğer iç savaştan kaçınmak istiyorsanız, emperyalist olmak zorundasınız.**"